

POSTANOWIENIE

22 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 22 sierpnia 2023 r. w Warszawie,
w sprawie ze skargi B. B. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w Opolu
z 30 grudnia 2020 r., I C 684/20,
wydanego w sprawie z powództwa B. B.
przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej
o ustalenie nieistnienia uchwały,

- 1. odrzuca skargę,**
- 2. przyznaje i poleca wypłacić adw. K. P. przez Skarb Państwa
– Sąd Okręgowy w Opolu kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt)
złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
powódce z urzędu powiększoną o należny podatek VAT.**

UZASADNIENIE

Powódka B. B. domagała się ustalenia nieistnienia uchwały Wspólnoty Mieszkaniowej.

Wyrokiem z 30 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Opolu oddalił powództwo.

Od tego wyroku powódka złożyła do Sądu Najwyższego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, poprzez zakwestionowanie zgodności z prawem

orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy, zatem przepisy ją regulujące powinny być wykładane ściśle (por. wyroki Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, z 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, z 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08).

Zasadą jest, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od wyroków wydanych w drugiej instancji (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Jedynie w wyjątkowych przypadkach skarga może zostać wywiedziona od wyroku sądu pierwszej instancji, od którego skarżący nie wniósł przysługującego mu środka zaskarżenia. Wówczas jednak należy wykazać, że oprócz przesłanek uzasadniających złożenie każdej skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, dodatkowo wystąpiła niezgodność z prawem wynikająca z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (art. 424¹ § 2 k.p.c.).

Skarżąca wyjaśniła, że w sprawie zakończonej wydaniem zaskarżonego wyroku naruszono zasadę równości stron i kontrydiktoryjności procesu. Naruszenie miało polegać na ponagleniu pozwanej przez sąd w celu złożenia odpowiedzi na pozew. Zdaniem powódki w przypadku niezłożenia odpowiedzi na pozew w terminie określonym przez art. 205¹ § 1 k.p.c. powinien nastąpić skutek w postaci zwrócenia odpowiedzi, przewidziany w art. 205¹ § 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 do pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia należą: oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, przytoczenie i uzasadnienie podstaw skargi, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie powstania szkody w wyniku wydania zaskarżonego orzeczenia, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w innym trybie nie było i nie jest możliwe oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności zaskarżonego orzeczenia z prawem.

Uzasadnienie wyjątkowego przypadku z art. 424¹ § 2 k.p.c. nie jest wystarczające. W obecnym stanie prawnym bowiem wezwanie pozwanego do wniesienia odpowiedzi na pozew jest obligatoryjne. Natomiast termin na złożenie tego pisma określony w art. 205¹ k.p.c. ma charakter minimalny, a jego długość w danej sprawie (uzależniony od stopnia zawichości sprawy) wyznacza przewodniczący sądu. Jest to termin sądowy, nie wywołuje zatem skutków takich, jakie wywołałby termin zawity (prekluzyjny). Ponadto, art. 205¹ k.p.c. został wprowadzony do systemu prawnego nie w celu podwyższenia poziomu bezstronności sądu, lecz w celu kumulacji materiału procesowego i przyspieszenia prowadzonych postępowań. Z tej perspektywy wydaje się oczywiste, że efektywniejszym w świetle zasady szybkości postępowania działaniem sądu jest ponaglenie strony do złożenia stanowiska w sprawie niż pominięcie pisemnej odpowiedzi strony wedle art. 205¹ k.p.c. i zapoznawanie się z jej stanowiskiem podczas rozprawy. Dążenie do kumulacji materiału procesowego poprzez nakłonienie stron do sprawnego zajęcia stanowiska w sprawie nie jest w żadnej mierze równoznaczne z naruszeniem bezstronności sądu.

Brak spełnienia w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 pkt 3, 4, 5 i 6 k.p.c. skutkuje odrzuceniem skargi na mocy art. 424⁸ § 1 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu Sąd Najwyższy rozstrzygnął zaś na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 i § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

A.D.

[ł.n]